

Slowakisch für Ausländer in der Slowakei und im Ausland/ Slovenčina pre cudzincov na Slovensku a v zahraničí

Slovenčina pre cudzincov v Slovenskej republike

Slovenský jazyk pokladá za svoj materinský jazyk vyše 5 miliónov obyvateľov Slovenskej republiky. Slovenský jazyk je podľa Ústavy SR štátny jazyk a patrí medzi základné symboly slovenskej štátnosti.

Popri výučbe slovenčiny ako materinského jazyka venujú veľkú pozornosť štátne orgány aj vyučovaniu slovenčiny ako cudzieho jazyka, t. j. pre zahraničných študentov, podnikateľov, manažérov, slovakistov a podobne.

Na Komenského univerzite v Bratislave boli na tento účel zriadené dve špecializované pracoviská:

1. Metodické centrum Studia Academica Slovaca (MC SAS) na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského.

Toto centrum organizuje každoročne od roku 1965 letnú školu slovenského jazyka a kultúry, na ktorej ponúka zahraničným študentom, prekladateľom, spisovateľom všetky typy kurzov, odborné prednášky z jazyka, literatúry, kultúry, etnografie, dejín, prekladové a iné špeciálne semináre. Prostredníctvom lektorátov slovenského jazyka (pozri ďalej) a slovenských veľvyslanectiev možno získať štipendium. Metodické centrum vydáva zborníky, organizuje odborné podujatia a metodicky pripravuje kandidátov na lektorské pôsobenie. Pri Katedre slovenského jazyka Filozofickej fakulty UK pôsobí Sekcia slovenčiny ako cudzieho jazyka, ktorá ponúka špecializované jazykové kurzy a odborné semináre pre zahraničných študentov a záujemcov počas celého akademického roka. Sekcia pripravuje výskumné projekty z oblasti slovenčiny ako cudzieho jazyka, vydáva učebné materiály a pod.

<http://www.fphil.uniba.sk/index.php?id=1809>

2. Ústav jazykovej a odbornej prípravy zahraničných študentov.

Tento ústav bol založený roku 1960, je moderným vzdelávacím centrom, ktorého hlavným cieľom je príprava zahraničných študentov pre štúdium na všetkých typoch slovenských vysokých škôl. Hlavnou náplňou je výučba slovenčiny a príprava v jednotlivých profilových odborných predmetoch (medicínsko-biologické a technické odbory /aj

v anglickom jazyku/, prírodovedné, ekonomické, humanitné, umelecké odbory a právo a architektúra /v slovenskom jazyku/).

Ústav má študijné strediská v Bratislave, Modre-Harmónii a v Košiciach. Doteraz pripravil v ÚJOPE vyše 8000 študentov z celého sveta. V ústave sa pripravujú príručky slovenského jazyka ako cudzieho jazyka (pozri časť základné príručky).

Možnosť študovať slovenský jazyk ako cudzí jazyk okrem Komenského univerzity je na každej slovenskej vysokej škole, kde sa vyučuje slovenčina ako odbor.

Slovenčina v zahraničí

V zahraničí sa vyučuje slovenský jazyk najmä na univerzitách. Na niektorých má výučba dlhú tradíciu, na niektorých začala až po vzniku samostatnej Slovenskej republiky. Centrom výučby slovenčiny sú lektoráty, ktoré sú súčasťou slavistických pracovísk. Lektoráty sa zriaďujú na báze medzištátnych kultúrnych dohôd alebo na základe dohôd medzi univerzitami. Cieľ výučby je dvojaký: pripraviť vlastných slovakistov s univerzitným vzdelaním (učiteľov, prekladateľov, tlmočníkov, kulturológov), alebo – tam, kde nie slovenčina ako odbor – ponúknuť študentom ďalší slovanský jazyk ako výberový predmet v rámci štúdia slavistiky. Niektoré univerzity ponúkajú rozličné typy praktických jazykových kurzov pre široký okruh záujemcov.

Slovenský jazyk sa stane po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie jedným z 25 úradných jazykov, jeho význam vzrastie. Dnes sa slovenský jazyk prednáša na univerzitných pracoviskách v siedmich štátoch EÚ (na lektorátoch). Vyučujúcimi sú domáci slovakisti/slavisti a vyslaní slovenskí lektori. Uvádzame kontaktné adresy:

V susednej Rakúskej republike možno slovenský jazyk študovať ako odbor od minulého roku, a to na Viedenskej univerzite (Institut für Slawistik). Kurzy pre nefilológov sú na Hospodárskej univerzite (Wirtschaftsuniversität), v Slovenskom inštitúte (Slowakisches Institut), vo večernej škole Polycollege.

Institut für Slawistik, Universität Wien, Spittelgasse 2-4, A-1090 Wien – <http://www.univie.ac.at/>

V germánofonnej oblasti možno ďalej slovenský jazyk študovať v rámci slavistiky na týchto univerzitách v Nemeckej spolkovej republike:

Slavisches Institut, Universität zu Köln, Weyertal 137, D-50931 Köln - <http://www.uni-koeln.de/>

Institut für Slawistik, Humboldt-Universität zu Berlin, Dorotheenstr. 65, D-10099 Berlin - <http://www.rz.hu-berlin.de/>

Institut für Slawistik, Universität Leipzig, Brühl 34-50, D-04109 Leipzig - <http://www.rzuni-leipzig.de/>

Institut für Slavistik, Universität Regensburg, Universitätsstrasse 1, D-93040 Regensburg – <http://www.uni-regensburg-de/>

Vo Francúzsku boli zriadené štyri lektoráty s rozličnými formami štúdia:

Département d'études slaves, Université Michel de Montaigne Bordeaux III, Domaine Universitaire, 33607 Pessac Cedex Bordeaux – <http://www.cribxl.u-bordeaux.fr/default.html/>

Département d'études slaves, UFR des Lettres Langues et Sciences Humaines, Université Blaise Pascal 29, 63037 Clermont-Ferrand Cedex 1 - <http://cicsun.univ-bpclermont.fr/>

Département d'études slaves, Faculte Langues Vivantes, Université Marc Bloch, rue Descartes 22, 67084 Strasbourg Cedex - <http://www.univ-mbstrasbourg.fr/>

Department Europe Centrale, INALCO, 2 rue de Lille, 75343 Paris – <http://www.inalco-paris.fr/>

Vo Veľkej Británii sa nevyučuje slovenský jazyk v rámci odboru, ponúka sa však ako voliteľný jazyk v rámci slavistických štúdií. Slovenského lektora vysliela Britská rada:

University College London, Department of East European Languages and Culture, Seante House Malet Street, London WC1E 7HU – <http://www.ssees.ac.uk/>

Ako odborné štúdium slovenského jazyka majú možnosť absolvovať študenti v Taliansku v Neapole , ako fakultatívny jazyk v Ríme:

Instito Universitario Orientale, Dipartimento di studi dell' Europa orientale, pz. S. Giovanni Maggiore 30, 80134 Napoli – <http://www.iuo.napoli.it/>

Dipartimento di Studi slavi ed Europa orientale, Facoltà delle Lettere, Univerzita La Sapienza, Via Nomentana 118, 00161 Roma – <http://www.univ-lasapienza.roma.it/>

V Španielsku sa vyučuje slovenčina ako povinný alebo fakultatívny predmet v rámci slavistického (aj doktorandského) štúdia v Madride:

Departemento de Filología Eslava de la Facultad de Filología, Universidad Complutense de Madrid, Edificio de Filología C, 28 040 Ciudad Universitaria Madrid – <http://www.ucm.es/>

V severských krajinách sa rozvíja slovákistika úspešne vo Fínsku:

Department of Russian/University Language center, University of Jyväskylä, P.O.Box 35, 40351 Jyväskylä – <http://www.jyu.fi/>

Slovenský jazyk sa vyučuje v rámci univerzitného štúdia a v rozličných typoch kurzov aj v kandidátskych krajinách, kde sú lektoráty s dlhou tradíciou, alebo boli založené po vzniku Slovenskej republiky (napr. v Česku, Slovinsku). Uvádzame stránky www, kde možno získať bližšie informácie:

Česká republika:

<http://www.muni.cz/> (Brno), <http://www.cuni.cz/> (Praha)

Maďarská republika:

<http://www.elte.hu/> (Budapešť), <http://www.vjrtf.esztergom.hu/> (Ostrihom), <http://www.ppke.piscesaba.hu/> (Piliscsaba), <http://www.tsf.u-szarvas.hu/> (Sarvaš), <http://www.frakk.cs.jgyft.u-szeged.hu/> (Segedín)

Poľská republika:

<http://www.uni.lodz.pl/> (Lodž), <http://www.uj.edu.pl/> (Krakov), <http://www.us.edu.pl/> (Sosnowiec), <http://www.edu.pl/> (Varšava)

Slovinská republika:

<http://www.uni-lj.si/> (Lubľana)

Uvádžeme ešte niektoré mimoeurópske univerzity, kde sa možno učiť po slovensky:

Ain Shams University, Kullijat-il-Asun, Cairo (Egypt) - <http://www.asunet.shams.eun.eg/>,
Department of Slavonic and Finno-Ugrian Studies, University of Delhi, South Campus,
Benito Juarez road, New Delhi 110 021 (India) – <http://www.uni-delhi.in/>, Department of
Salvic Languages and Literatures, 1417 CL, University of Pittsburgh, Pittsbutgh, PA 15260
(USA) – <http://www.pitt.edu/>

Základné učebnice a príručky slovenského jazyka pre cudzincov:

v nemčine:

Baláž, P. – Darovec, M.: Lehrbuch der slowakischen Sprache für Slawisten. Bratislava: SPN, 1978.

Brinkel, L.-Berger, K.H.: Taschenlehrbuch Slowakisch. Leipzig: Langenscheidt, 1997.

Nolte, Ch.- Strejcek, M.- Wilhelm, O.: Lehrbuch der slowakischen Sprache. Leipzig, 1999.

Tomenendal, Y.: Slovenčina. 120 Stunden Slowakisch für Anfänger und Fortgeschrittene.

Wien: öbw et hpt, 2001.

v angličtine:

Böhmerová, A.: Slovak for you. Slovak for Speakers of English – Textbook for Beginners. Bratislava: Perfekt, 1996.

Naughton, J.: Colloguial Slovak. The Complete Course for Beginner. New York – London: Routlege Press, 1996.

Okrem univerzitných stredísk ponúkajú v štátoch Európskej únie praktické kurzy slovenského jazyka a špecializované semináre rozličné večerné školy, stredné školy, nadácie, súkromné školy a pod.

Autor: Doc. PhDr. Juraj Glovňa, CSc.